

## De boeken van de Augustijnenstatie te Groningen en Utrecht in de 17<sup>e</sup> eeuw<sup>1)</sup>

Na de dood van p. Nicolaas Eertrijck<sup>2)</sup>, op 68-jarige leeftijd gestorven te Groningen op 25 november 1673, droeg de «Praefectus Missionis» aan p. Guilielmus Loyaerts<sup>3)</sup> op, om van diens nalatenschap een volledige inventaris op te maken en hem deze toe te zenden<sup>4)</sup>. Begin april 1676 heeft p. Loyaerts zich van deze taak gekweten en de inventaris naar de «Praefectus Missionis» p. Petrus Parmentier<sup>5)</sup> gezonden<sup>6)</sup>. Deze inventaris heeft p. Joannes Wten Eechout<sup>7)</sup> in zijn «Annales» opgenomen.

Aan het einde van dit stuk vermeldt hij: «300 ende meer boecken in een gemeijn bibliotheek, tot het gebruyck van ons beijde, die om de perijkelen, die dikwels voorvallen in een besonder plaetse opgesloten zijn»<sup>8)</sup>.

<sup>1)</sup> Zie E. Ypma: De Augustijnenstaties te Groningen in de 17<sup>e</sup> eeuw. *Arch. Aartsbisdom Utrecht (AAU)* 71 (1952) 151-170.

Zie E. Ypma: De Augustijnen in de Hollandsche missie. *Augustiniana* 2 (1952) 60-70; 3 (1953) 107-127.

Zie ook E. Ypma: De bibliotheek van de Augustijnenstatie te Nijmegen in de 17<sup>e</sup> eeuw. *Augustiniana* 35 (1985) 315-363.

<sup>2)</sup> Eertrijck, Nicolaus: (1615-1673), conventueel van Tienen; was missionaris in Groningen vanaf 1658, waar hij overleed in november 1673.

<sup>3)</sup> Loyaerts, Guilielmus: (1634-1681) geprotest in het klooster te Tienen, was werkzaam te Groningen sedert 1676.

<sup>4)</sup> *AAU* 75 (1952) 160.

<sup>5)</sup> Parmentier, Petrus: (± 1600-1681), behoorde tot het klooster van Gent, waar hij zijn professie aflegde in 1626. Was als missionaris werkzaam te Amsterdam sedert 1636 tot zijn dood in 1681; was Praefectus Missionis van 1673 tot 1676.

<sup>6)</sup> *Annales II*, 14: «Siet den catalogus bij Sr. Parmentier rustende; hebbe denselven naerdatt ick eenige dagen hier geweest hadde overgesonden. dd. 16».

*Annales OESA Amsterdami*: Ms., een verzameling van afschriften van de correspondentie aangaande de augustijnenmissie in Noord-Nederland en van andere stukken, op de missie betrekking hebbend.

*II dln.*, 1 band folio; bewaard in het Archief Prov. Neerl.; voortaan afgekort: *Annales*.

<sup>7)</sup> Wten Eechout, Joh.: (1612-1682), van het klooster te Dendermonde, was als missionaris werkzaam in Amsterdam vanaf 1664. Was jarenlang vicepraefect van de Augustijnenmissie en stierf in 1682 te Amsterdam.

<sup>8)</sup> *Annales II*, 21: «Inventarium omnium mobilium R.P. Nicolai Eertrijck missum

Er was dus een boekerij van ruim driehonderd boeken ten gebruike en ten dienste van de beide missionarissen in de Groninger statie, destijds Joan. Bapt. de Hollander en Guilielmus Loyaerts.

Enkele jaren later, na de dood van p. de Hollander, ontstond er wrijving tussen Loyaerts en Gelsinck, die als opvolger van de Hollander naar Groningen was gezonden. Het geschil ging onder meer over boeken, waarop Loyaerts aanspraak maakte. Het betrof blijkbaar de boeken die vroeger aan p. Eertrijck hadden toebehoord. In een van zijn brieven hierover, aan de vice-praefect Wten Eechout gezonden, schreef hij op 15 april 1679:

«Alle de boecken die in Sr. Eertrijckx huys sijn geweest, sijn in de bibliotheek van Sr. de Hollander; ende hebbe geschreven in mijnen inventaris aan Sr. Parmentier overgesonden dat de boecken voor ons beyden gemeyn sijn»<sup>9)</sup>.

Op de lijst die Loyaerts in zijn inventaris had opgenomen, had hij blijkbaar niet duidelijk aangegeven welke boeken van p. Eertrijck waren geweest. De 29. april 1679 schreef Wten Eechout namelijk:

«De boecken die U.L. segt gemeyn te wesen met Sr. Hollander en Sr. Claes [Eertrijck] (soo ick vinde in den inventaris door U.L. gesonden den 5. april 1676 aan Sr. Parmentier) sijn mij onbekend, doordien Sr. Hollander een groote quantiteit boecken over eenige jaeren (soo ick hebbe verstaen) heeft wechgesonden»<sup>10)</sup>.

Over de boeken door de Hollander verzonden, vermoedelijk naar het convent van Tienen, schrijft Gelsinck in zijn brief aan Wten Eechout, gedateerd 5 mei 1679: «Aengaende het point van de wechgesonden boecken ... dat U.L. als believe den Praefect te informeren, dat van hier over eenige jaeren, met den Leuvensche bode wechgesonden is een bibliotheek van mijnen voorsaet [de Hollander], wiens waerdy geschat wurde op dusent guldens. Op deze hebben sommige crediteuren hun betrout, maer sijn nu bedrogen, maer vindende uytschot van boecken»<sup>11)</sup>.

Rev. P. Parmentier missionis praefecto per R.P. Patrem Guilielmum Loyaerts. 5. Aprilis 1676.» .....»; *ibidem*.

<sup>8a)</sup> de Hollander, J. Baptista: van het klooster te Tienen; was in Groningen werkzaam vanaf 1645 tot aan zijn dood.

<sup>8b)</sup> Gelsinck, Henricus: was Groninger van geboorte en behoorde tot het klooster van Dendermonde. Hij was missionaris te Groningen vanaf 1677 tot 1685 en stierf te Dendermonde in 1704.

<sup>9)</sup> *Annales II*, 18, 19; zie ook *Annales II*, 13, 20, 21, 23 sqq.

<sup>10)</sup> *Annales II*, 20.

<sup>11)</sup> *Annales II*, 23.

We hebben hier een eigentijdse, en door de omstandigheden vermoedelijk wat gekleurde, beoordeling van de waarde van het boekenbestand uit de nalatenschap van de Hollander. Een andere beoordeling, eveneens over de beleggingswaarde van diens boekerij, lezen we in een brief van p. Gelsinck, dd. 16 mei 1679:

«... want [dat] de bibliotheek van Hollander soo groot is geweest, als die nu is, in't leven van Sr. Claes, blijkt uyt getuigenisse van personen van qualiteit aen mij gedaen, dat alsdoen sijn bibliotheek wel een[s] soo groot ende costelijck is geweest als die nu is: waarvan par aventuren de costelijckste sijn wechgesonden, en de reste nu gelaten noch is»<sup>12)</sup>.

Van deze resterende boeken, ten dele afkomstig van zijn voorgangers, vinden we een lijst in het «Inventarium tot bewaeringe der goederen van wijlen de heer Joan. Baptista de Hollander», dat werd opgemaakt voor diens crediteuren en door hen bekrachtigd op 9 jan. 1678<sup>13)</sup>. Het waren dus niet de meest waardevolle werken van de oorspronkelijk veel grotere bibliotheek. Deze lijst vermeldt ruim 195 titels, waarvan verschillende enkele boekdelen omvatten. Het totaal blijft echter ver onder de «300 ende meer» die in 1676 zijn bibliotheek bevatte.

De titels zijn heel beknopt en vaak verminkt aangegeven. Soms wordt slechts de naam van de auteur vermeld, of aangeduid hoeveel volumina er zijn, of dat het werk in het «spaens, duyts of hochduyts» geschreven is.

Hieronder volgen *in cursief* de boektitels zoals zij op de inventarislijst voorkomen. Onder deze cursief gedrukte titels staan de naam van de auteur en de volledige titel van het werk, met jaar en plaats van uitgave, voor zover die konden worden vastgesteld, of anders van de eerste druk, met de aanduiding dat er verschillende drukken van het werk bestaan of dat het herhaaldelijk is uitgegeven. Als er geen duidelijke aanwijzing is welk boek precies bedoeld is, hebben we diverse titels vermeld, eventueel van verschillende auteurs.

<sup>12)</sup> *Annales II*, 26.

<sup>13)</sup> *Annales II*, 27, dd. 18 mei 1679. «Ick sende U.L. hier den inventaris voor mijn compste door gequalificeerde mannen gemaect van de meubelen van 't sterfhuys van Sr. de Hollander, waaronder staet het consent van de crediteurs om dese meubelen te gebruycken».

*Annales II*, 26: «Wij onderschreven Crediteuren consenteren en staan toe aan d'heere Henricus Gelsinck, om alle bovenstaende goederen wel te bewaren, ende t' saemen houden, oock tot sijn verdaent te gebruycken .... Actum Groeningen den 9. januarij 1678». ... *Annales II*, 32.

Wij hebben de werken van de inventarislijst doorlopend genummerd van 1-195.

Tenslotte hebben we nog de lijst van boeken die p. Theodorus de Roy<sup>14</sup>), die jarenlang in Utrecht werkzaam was geweest, bij zijn dood naliet. Op 27 juli 1679 schreef Wten Eechout aan de «Praefectus Missionis», destijds Joannes Smits<sup>15</sup>), dat p. de Roy op 21 juli in Utrecht was overleden, 82 jaar oud. Samen met p. Hieronymus van Hove<sup>16</sup>), eveneens in Utrecht werkzaam, had hij de inventaris opgemaakt van het sterfhuis van deze uiterst sober levende man, en naar de Praefect van de missie gezonden<sup>17</sup>).

Op de korte lijst van boeken, gerangschikt naar hun formaat, staan slechts 18 werken. Ze worden beknopt maar vrij nauwkeurig aangegeven, een aantal met vermelding van de auteur. In de hierna volgende lijst zijn ze genummerd van 201-218.

Om enig zicht te krijgen op het boekenbestand in de staties van Groningen en Utrecht, volgt hier een indeling volgens hun aard.

1. Scriptura Sacra : 4, 15, 18, 24, 51, 52, (201).
2. Commentarii in S. Scripturam : (4), (8), 10, 19, 21, 25, 26, 35, (37), 54, 71, 72, 73, 81, 151, 201, 205.
3. Patres et Scriptores Ecclesiastici : 5, 7, 8, 9, 12, 36, 48, (85), 92, 146, 147, 191.
4. Theologia – generalis : 16, 22, 47, (88), (131), 134, (135), 138, 143, 152, 181, (202), 213, 214, 215.

<sup>14</sup>) De Roy, Theodorus: ± 1597 te Utrecht geboren, werd in 1621 te Aken geprofest en vestigde zich als missionaris in Utrecht omstreeks 1630; hij overleed aldaar in 1679. Zie A. K. de Meyer O.S.A.: *Augustinus in de Domstad Utrecht*. 1986. 93 pp.; 14-16, 78.

<sup>15</sup>) Smits, Joannes: (1624-1710) deed zijn professie in het klooster te Antwerpen; hij was daar prior van 1674 tot 1680. Hij was Vicarius Provinciaal van 1674-1679 en Praefectus Missionis van 1678-1681.

<sup>16</sup>) Hove, Hieronymus van: te Antwerpen geboren, legde hij zijn professie af in het klooster van Mechelen in 1639. Hij was werkzaam in de Hollandse missie, te Amsterdam vanaf 1659 tot 1663 en te Utrecht van 1663 tot 1689, alwaar hij overleed. Zie de Meyer o.c. 15-17, 78.

<sup>17</sup>) «21 huius (julii 1679) Ultraiecti circa horam duodecimam nocturnam vivere desiit R. p. Theodorus de Roy aetatis suae 82. Morte huius intellecta per p. van Hove, eodem die Vesperi hora octava per navem nocturnam Ultraiectum profectus sum, statum defuncti examinaturus. Omnibus bene disquisitis, ... modica supellex inventa est, inventatium (!) tamen illius cum p. Hieronymo feci». *Annales II*, 36, 37.

- Theologia – moralis : (80), 119, 120, (125), (149), 154, 167, 168, 170, 171, 203, 204, 206, 210, 217, 218.
5. Sermones : 2, 13, (19), 20, (26), 31, 32, 37, 38, 40, 41(?), 42, 43, 44, 53, 58, 59, 62, 67-70, 74, 76, 80, (81), 82, 84, 86, 87, 90, 91, 93, 95, 99, (100), 104, 106, (107), (108), 109, 111, 114, 115, 118, 121, 124, 128, (129), 130, 139, 140, (141), 141a, 142, (143), (155), 156, 183, (192), 193, 208.
6. Polemica : 57, 79, 102, (121), 122, 131, 132, 133, (134), 135, (138), 166, 178, 187.
7. Libri pii : 10, 27, 28, 29, (55), 65, 66, 72, 75, 83, 88, 97, 100, 106, 107, 108, 113, 125, (144), 145, 155, 169, 171, 182, 184, 185, 189, 190, (191), 192, 202, 209, 216.
- Libri pii: Catechismus : 85, 177, (178).
8. Liturgica : 63, 123, 195, 207.
9. Historia Sacra : 3, 34, 39, 55, (75), 77, 98, 105, (106), (107), 108, 110, 136, 148, 150, 172, 173.
10. Historia profana : 30, (165), 174.
11. Philosophia : 94, 180.
12. Humanistica : 6, 11, 14, 116, 127, 144, 176, 179, (184), 186, 188.
13. Juridica : 153, (181), (203), 212.
14. Concordantia : 23.
- Dictionaria : 64, 89, 117, 126, 211, (212).
- Varia : 1, 17, 33, 45(?), 46(?), 50(?), 56(?), 60, 61, 79a, 84a, 96, 99a, 101, 103, 112, 126a, 137, 149, 149a, 157, 158, 159, 160-165, 194.

Eelco YPMA, O.S.A.

GRONINGEN

*Catalogus Librorum in folio*<sup>1)</sup>

1. *Aktlas in 2 volum.*

Mercator, Gerard: Atlas sive Cosmographicae meditationes de fabrica mundi et fabricati figura. 2 dln. 1595. herh. gedr.

Mercator, (Kremer) G. (1512-1594), mathematicus, geograaf, cartograaf. NNBW X 614; BNB XIV 372.

2. *La nuza in spaens, 5 vol.*

Lanuza, Jeronimo Bautista:

1. Homilias sobre los evangelios que la Iglesia santa propone los dias de la Quaresma. Barbastro 1621/23. sq. versch. dr.

2. Homilias sobre el Evangelio que se propone en la solemnidad de s. Sacramento del Altar. Barcelona 1626. versch. dr.

Lanuza, H.B. de o.p. (1553-1625), theoloog, prediker, bisschop van Barbastro, daarna van Albarracio. DHEE II 1268.

3. *Kerckelijcke historie baronii.*

Rosweyde, Herbert: Generale kerckelijcke historie van de gheboorte onses H. Jesu Christi tot het iaer MDCXX. Bewijsende den vasten standt der H. Roomsche Kercke, de ongebroken successie der Pausen, de synoden der Vaderen, victorie der Martelaren, opganck en onderganck der ketterijen. Ghemaect door ... C. Baronius ...

Rosweyde, Herbert s.j. (1569-1629), geschiedschrijver, hagiograaf. BNB XX 170.

Baronius, Caesar, orat. (1538-1607), kardinaal, kerkelijk geschiedschrijver. LTK I 1270; DTC II 426.

4. *Biblia cum concordantia vet. et novi testamenti.*

Biblia Sacra cum Concordantia utriusque Testamenti. Lugduni 1519.

Biblia cum concordantiis. Embden 1556.

5. *Out vadersboeck Hieronymi op duyts.*

Hieronymus S.: Dat Vaderboeck dat in den Latijne is gehieten Vitas Patrum. Zwolle 1480. versch. dr. Hain III 8629, 8630; BCNI 392, 6387, 9656.

6. *Polyanthea Josephi Langij.*

Langius, Joseph.: Polyanthea Nova, hoc est opus sanctissimis foribus

<sup>1)</sup> Voor de lijst van afkortingen zie: *Augustiniana* 35 (1985), pp. 326-327.

celebriarum sententiarum tam Graecorum tam Latinorum refertum ... Lugduni 1604, herh. gedr.

Langius (Lang), Joseph ( $\pm$  1570-1615), filoloog. ADB XVII 602.

7. *Opera bernardi.*

Bernardus, S.: Opera Omnia. Antverpiae 1620. versch. dr.

Bernardus. o.cist. (1090-1153), abt van Clairvaux, prediker, geestelijk schrijver. LTK II 239; DTC II 746; DS I 1454; BCNI 6740, 9401.

8. *Augustinus in psalmos.*

Augustinus: Enarrationes in psalmos. Antverpiae 1662. herh. gedr. (1680). BCNI 11820, 13868; cfr. Hain I 1971-1975.

9. *Tertier tomes Epist. D. Eusebij Hieronymi.*

Eusebius Cremonensis: Epistola ad Damasum de morte Hieronymi etc. s.d.s.l.

Eusebius van Cremona ( $\dagger$  na 420), monnik, leerling van S. Hieronymus. LTK III 1199; DHGE XV 1460; Hain II 6718-6724.

10. *Simonis de Cascia. Evangelicae Veritatis etc.*

Simon de Cascia: Egregii Evangelicae Veritatis Enarratoris Simonis de Cassia opus in IV Evangelia ... quod inscribitur de gestis Domini Salvatoris in XV libros distributum ... cum indicibus accurate collectis. Coloniae 1533, 1540.

Dit werk, meer bekend onder de titel: De Gestis Domini Salvatoris Libri XV, is hetzelfde als: Expositio super totum corpus Evangeliorum, en herhaaldelijk gedrukt.

Simon Fidati de Cascia o.s.a. ( $\pm$  1290-1348), volksprediker. LTK IX 766; Blanco 113; Hain II 4557, 4558; BCNI 1299, 1748.

11. *Titus livius op duyts.*

12. *Biblia Ambrosij.*

13. *Postilla Joannis feri.*

Joannes Ferus: Postillae seu conciones in epistolas et evangelia de sanctis a pascha usque ad adventum. Antverpiae 1558. versch. dr.

Ferus (Wild), J. o.f.m. (1495-1554), exegeet, domprediker te Mainz. Na zijn dood kwamen zijn werken wegens bepaalde onnauwkeurigheden een tijdlang op de lijst van verboden boeken. LTK X 1123; DTC XV 3520; BCNI 2641, 2708, 2824; 2771.

14. *Arthyacij Biel Hoochduyts.*

Biel, Gabriel:

- (?) 1. *Tractatus artis grammaticae*. Urach 1485, versch. dr.  
(?) 2. *Regula puerorum*. Urach 1483, versch. dr.  
Biel, G. (± 1410-1495), theoloog, prediker. LTK II 454; DTC II 814; Hain I 3189.
15. *Een bijbel nederduyts*.  
De eerste nederl. Bijbel is gedrukt te Delft 1477.  
Zie Le Long, Boekzaal II. 365.
16. *Thomas Aquinas Theologia*.  
Thomas Aquino:  
1. *Summa totius theologiae ... in qua per quaestiones et responsiones explicatur; in tres partes distributa*. Coloniae 1622.  
2. *Theologiae summae compendium ... auctore p. Alagona*. Antverpiae 1661.  
VB 23; voor Alagona zie no 175.
17. *Herbarium op hoochduyts*.  
Herbarius zu teutsch und von allerhandt kreutern. Augsburg 1488. herh. gedr. Hain III 8953-8957; 8945-8952.
18. *Biblia Hyeronimi, 2 volum*.  
Biblia: Vetus et Novum Testamentum, II partes. Antverpiae 1537, 1538. cfr. BCNI 1546, 1623; NK 2448, 2449.
19. *Zanaragdi Abbatis in Epist. et Evang.*  
Smaragdus: *Collectiones in Epistolas et Evangelia*. Argentiniae 1556. versch. dr.  
Smaragdus, o.s.b. († 885), abt, geestelijk schrijver. LTK IX 836; DTC XIV 2246.
20. *Opus Maffredi sermonum 2 vol.*  
Meffreth: *Hortulus reginae seu sermones de sanctis, de tempore*. Venetiis 1479. 2 vol. Paris 1487. herh. gedr.  
Meffreth. pseudonyme (?), waarschijnlijk monnik (15<sup>e</sup> eeuw). DS X 934; Hain 10999-11008; Copinger 3960-3962; BCNI 7529.
21. *Bartholomeus Laretier in psalmos*.
22. *Becani theologia scholastica*.  
Becanus, Martin: *Theologiae Scholasticae. Pars prima in duos tomos distincta*. Maguntii 1615. versch. dr.  
Becanus (Schellekens) Mart. s.j. (1563-1624), controverstheoloog. LTK II 89; DTC II 522; BNB II 69.

23. *Concordantiae maiores.*

Brant: Concordantiae maiores Bibliae tam dictionum declinabilium quam indeclinabilium dilligenter visae cum textu ac secundum veram orthographiam emendatae. Basileae 1496. herh. gedr.

Brant, Sebast. (1458-1521), filoloog, letterkundige, voegde voor deze druk de vroeger verschenen uitgaven van Conrad van Halberstadt en Joan. van Segovia samen. DB II 895 sq. 897; LTK II 649; NDB II 534.

24. *Biblia antiqua.*25. *Baeza in evangelia commentaria* – 2 vol.

Baeza, Didacus: Commentaria moralia in Evangelicam historiam.

I. Divi Josephi, B. Mariae et Christi magnalia.

II. Vocationes et conversiones a Domino Jesu peractae, omnia illius miracula et nobiliores prophetiae peractae.

III. Prophetiae a Jesu dictae et nondum adimpletae, eius sermones et in illius apertiores similitudines.

IV. Parabolae et historiae adductae a Jesu.

7 vol. Valladolid 1624, 1630; Lugduni 1635, 1645. herh. gedr.

Baeza, Diego s.j. (1582-1647), prediker. DB I 1382; DHGE VI 184; BCNI 8173. Zie no 73, 81.

26. *La nuza Latine* – 2 vol.

Lanuza, H. B. de:

1. Tractatus evangelici, continentes discursus et conceptus literales, morales et allegoricos. II tom. Coloniae 1617, 1618. versch. dr.

2. Medulla cedri Libani, seu conceptus praedicabiles super dominicales et festa totius anni, ex homiliis quadragesimalibus ... in duos tomos distributa ... in latinum transtulit O. de Kien: II tom. Antverpiae 1653. versch. dr.

Zie no. 2; BCNI 6392, 11988; 10982, 11160, 11650.

Kien, Onesymus de, o.f.m. cap. (1600-1654), prediker, vertaler. BNB X 761.

27. *Legatio Ecclesiae per p. Eliam de s. Theresia.* 2 vol.

Elias a s. Theresia: Legatio Ecclesiae triumphantis ad militantem pro liberandis animabus purgatorii. 2 vol. Antverpiae 1638/40.

Elias a s. Theresa o.c.d. (1580-1640), geestelijk schrijver. DS IV 578; BCNI 9108.

28. *Franciscus quaresmius de vulneribus Christi.* 2 vol.

Quaresmius, Franc.: De sacratissimis D.N.J. Christi quinque vulneribus varia, pia et luculenta tractatio. Venetiis 1652. 5 vol.

Quaeresmius (Quaresmus), Fr. o.f.m. (1582-1656) praeses van de Custodia van het H. Land, orientalist, prediker. LTK VIII 923; DTC XIII 1442.

29. *Vita Jesu Christi per Ludovicum de saxoniam.*  
Ludolfus de Saxonia: Vita Jesu Christi e quatuor Evangeliiis et scriptoribus orthodoxis concinnata. Strasburg 1474. herh. gedr.  
Ludolf van Saxen, o. carth. ( $\pm$  1300-1378), geestelijk schrijver. LTK VI 11801; DTC IX 10007; DS IX 1130; Hain III 10288-10297; BCNI 6541.
30. *Chronicon Joannis Haucleri.*  
Nauclerus, J.: Memorabilium omnis aetatis et omnium gentium chronici commentarii a Joanne Nauclero ... digesti in annum salutis MD. Tubingen 1516. versch. dr.  
Nauclerus, Verge Joh. (1430-1510), jurist, chroniekschrijver. LTK VII 845; ADB XXIII 296.
31. *Henricus Hermesij sermones.*  
Hermesius, Henr.: Homiliae in evangelia et omnes epistolas canonicas, ex meris divinae scripturae sententiis ... concinnatae. Coloniae 1550. herh. gedr.  
Hermesius (Helm), H. O.F.M. ( $\dagger$   $\pm$  1560), volksprediker, controverstheoloog. LTK V 223; DS VII 169; BCNI 2236.
32. *Homiliae doctorum de sanctis.*
  1. Homiliae seu conciones praestantissimorum Ecclesiae catholicae doctorum, primum ab Alcuino levita ... in hunc ordinem redactae et nunc demum locupletatae homiliis ... Eusebii Emisseni ... Coloniae 1557. versch. dr. Hain III 8794.  
Eusebius van Emesa ( $\dagger$   $\pm$  360) bisschop, kerkelijk schrijver. LTK III 1195; DTC V 1537; DS IV 1690.
  2. Homeliarius Doctorum Johannes Volricus Surgant ... opus preclarum omnium homeliarum et postillarum venerabilium egregiorum doctorum ... in partem de tempore et de sanctis divisum ...
    - I. de tempore. II. omelie Doctorum omnium de Sanctis. Basileae 1493. versch. dr.  
Surgant, Joh. Ulrich ( $\pm$  1450-1503), theoloog, zielzorger. LTK IX 1192; ADB XXXIX 165; Hain III 8794; 8791-8793; BCNI 2601; 2687.
33. *Herbarium op duyts.*  
Herbarius of Kruidboek, s.l. 1484.  
Hain III 8449; cfr. NK 1049-1054. Zie no. 17.
34. *Eusebij Historia ecclesiastica.*  
Eusebius: Historia ecclesiastica per Rufinum ... de greco in latino traducta. Ultraiecti 1477. herh. gedr.  
Eusebius ( $\pm$  265-339) bisschop van Cesarea, apologet, geschiedschrijver. LTK III 1193; DTC V 1527; DS IV 1687; Hain 6708-6715.  
Rufinus van Aquilea (345-411) kerkelijk schrijver. LTK IX 91; DTC XIV 153.

35. *Sebast. Barradij Commentaria in 4 Evangelia. 2 vol.*

Barradius, Sebast.: Commentaria in concordiam et historiam evangelicam ... Coimbra IV tom. 1599-1601, in 2 vol. Antverpiae 1621/22. herh. gedr.

Barradas, Seb. s.j. (1543-1615) exegeet. LTK II, 2; DHGE VI 890; DB I 1467; VB. 10.

36. *Opuscula plurima D. Augustini.*

(?) Opuscula plurima, videlicet Meditationes, Soliloquia etc. Venetiis 1483. herh. gedr.

cfr. Hain 1946-1956; BCNI 2128, 3492, 4392, 4399.

37. *Baeza 3 vol.*

Baeza, Didacus: Commentaria allegorica et moralia de Christo figurato in Veteri Testamento. 7 vol. Valladolid 1632/39. herh. gedr. Zie no. 25, 73, 81.

38. *Sermones thesauri de sanctis.*

Petrus a Palude: Sermonum thesaurus novus de sanctis. Argentinae 1485. versch. dr.

Petrus a Palude (de la Palu) o.p. (± 1280-1342) theoloog, patriarch van Jerusalem. LTK VIII 374; DTC XII 2033.

39. *Theatre de las religiones.*

Valderrama, Pedro de: Teatro de las Religiones, compuesta por el padre fray Pedro de Valderrama. Sevilla 1612. versch. dr.

Valderrama, P. de, o.s.a. (1550-1611) prediker. SV VIII 55, 68; Ossinger 908.

40. *Valderama quaresma spaens.*

Valderrama P. de: Exercicios espirituales para todos los dias de la Quaresma compuesto por ... Sevilla 1602. versch. dr. SV VIII 58. Zie no. 39.

41. *Foncescae 3 vol. spaens.*

42. *Valderama de sanctis – spaens.*

Valderrama, P. de: Primera (segunda, tercere) parte de los Exercicios espirituales para todas las festividades de los santos ... 3 vol. Barcelona 1607. versch. dr. SV VIII 62. Zie no. 39.

43. *Berenguer 3 vol.*

(?) Berenguer y Morales, Pedro Juan: Universal explicacion de los misterios de nuestra santa fe.

De catalogus van de voormalige bibliotheek van de Augustijnen te Maastricht (dd. 1793) vermeldt: Berenques, Joh.: Conciones. Valladolid 1626.

Berenguer y Morales P.J. (1610-1670) spaans theoloog. EU VIII 218.

44. *Sermones de francisco – spaens.*
45. *Manuel le Nucen.*
46. *Pedro de Teran.*
47. *Suarez theologia.*

Suarez, Franc.: *Commentariorum ac disputationum in tertiam partem Divi Thomae*. IV tom. 3 bnd. Moguntii 1604.

Suarez, Franciscus s.j. (1544-1619) theoloog. LTK IX 1129; DTC XIV 2638; VB 118.
48. *Augustinus de Trinitate.*
49. *Sermones de sanctis Magistri Gabrielis.*

Biel, Gabr.: *Sermones de festivitatibus Christi, sermones de festivitatibus B. Mariae, sermones de sanctis Magistri Gabrielis*. s.l. (Tubingen) 1499. versch. dr. Hain I 3184. Zie no. 14.
50. *Pater van Os, op duyts.*
51. *Biblia s. Hieronymi.*

Biblia latina.

Cfr. Hain I 3031 sq.; BCNI 982, 1037, 1076, 1355, 1356, 1546, 1623.
52. *Psalmen op duyts op noten.*
53. *Sermones de sanctis.*

(?) *Sermones thesauri novi de sanctis*. Coloniae 1536. BCNI 1493. Zie no. 38.
54. *Jacobi fabri in IV evangelia.*

Faber, Jac.: *Commentatorii in quatuor evangelia*. Paris 1522. versch. dr.

Faber (le Fèvre d'Étaples), J. (± 1450-1536) filosoof, exegeet, geestelijk schrijver. LTK III 1329; DTC IX 132; DS IX 520.
55. *Quevedo 3 vol. spaens.*

Quevedo y Villegas, Franciscus de:

(?) 1. *Vida del bienventurado Tomas de Villeneuve*. Madrid. 1620.

(?) 2. *Vida de s. Pablo Apostolo*. Madr. 1644.

(?) 3. *Suenos*.

(?) 4. *Las tres musas ultimas castellanos*. Madr. 1670.

(?) 5. *Lagrimas de Hieremias Castellanos*. Madr. 1670.

(?) 6. *Politica de Dios*. Madr. 1655.

Quevedo y Villegas, Franc. de (1580-1645), dichter, politicus. LTK VIII 936; EU 48, 1051.

56. *Hancklyf Rogneri Israelis.*57. *Hogrera de Ecclesia Christi.*

Nogueras, J. G. de: De ecclesia Christi ab Haereticorum Conciliabulis dignoscenda libri II. Dillingen 1560. versch. dr.

Nogueras, Jaime Gilbert de († 1566), prediker, theoloog. LTK VII 1019.

58. *Michaelis Gochmar sermones de sanctis.*

Lochmaier, Michael: Sermones de sanctis perutiles. Hagenau 1490. versch. dr.

Lochmaier, Mich. († 1491) theoloog, domprediker te Passau. ADB XIX 64; DS IX 953; Hain III 10172, 10173, 10174.

59. *Paul. Wan sermones.*

Wann, Paulus:

1. Sermones de tempore. Pataviae 1491. versch. dr.

2. Sermones XIX de praeservatione hominis a peccato. Pataviae ± 1490. versch. dr.

Wann, Paulus (± 1425-1489) theoloog, kanunnik en prediker te Passau. LTK VIII 234; Hain IV 16141-16146, 16147-16149.

60. *Navigatio Indica.*61. *Jacobi Weckerei Antidotarium.*

Wecker, Jacobus: Antidotarium generale et speciale ex optimorum autorum tum veterum quam recentiorum scriptis fideliter et methodice congestum. Basileae 1586.

Weckereus, Joh. Jac. (1528-1586) filosoof, geneesheer. ADB XLI 372.

62. *Speculum exemplorum 2 vol.*

1. Speculum exemplorum ex diversis libris in unum laboriose collectum. Daventriae 1481. herh. gedr.

2. Major, J.: Magnum speculum exemplorum ex plus quam sexaginta auctoribus, pietate, doctrina et antiquitate venerandis, variisque historiis, tractatibus et libellis excerptum ... opus ... variis notis ... illustratum ... ac ... appendice locupletatum. Duaci 1603. herh. gedr.

Major (le Maieur) J. s.j. (1543-1608) prediker, geestelijk schrijver. DS X 120; BNB XIII 186; Hain IV 14915-14920; BCNI 4971, 5126, 5299 etc.

63. *Thesaurus sacrorum rituum.*

Gavanti, Bartholomeus: Thesaurus sacrorum Rituum sive Commentarius in Rubricas Missalis et Breviarii Romani. Romae 1628. herh. gedr.

Gavanti, Barth., o. barnabit. (1569-1638) liturgist, generaal van de Barnabiten. LTK IV 534; DACL VI 668; BCNI 8602, 8723, 10000 etc.

64. *Dictionarium histor. Caroli Stephani.*

Carolus Stephanus: Dictionnaire historique et poétique de toutes les nations, hommes, lieux, fleurs, montagnes. Paris 1553.

Stephanus (Estienne), C. (1504-± 1564) drukker en uitgever in Parijs. DBF XIII 95.

65. *Fraternitas 4 sodalitatum.*

Jonghen, Henricus de: Vera fraternitas declamanda confratribus sodalitatum S. Rosarii dominicani, S. Scapularis carmelitarum, S. Zonae augustinianae, S. Funiculi franciscani: pro congregationibus menstruis sodalium praedictorum: opus morale complectens materias omnium virtutum et vitiorum, hominibus quorumlibet statuum applicabiles. Antverpiae 1662. BCNI 11865. Zie no. 66.

66. *Nuptiae Agni.*

Jonghen, Henricus de: Nuptiae Agni sive discursus exhortatorii pro sacris Vestitutionibus, Professionibus, Jubileis religiosorum, itemque de dedicationibus ecclesiarum strenuisque spiritualibus novorum annorum. Antverpiae 1658. versch. dr.

Jonghen, Henricus de o.f.m. (1608-1669), theoloog, kerkelijk schrijver. BNB X 540; DS VIII 1272; BCNI 11437, 12423.

67. *Paratus de tempore.*

1. Paratus continens de tempore et de sanctis. Moguntii s.d. (1475). herh. gedr.

Hain IV 12408, 12409; 12397-12413.

2. Molitor, W.: Parati sermones paratiores redditus in evangelia et epistolas tam Dominicalium quam festorum dierum totius anni. Coloniae 1631. versch. dr.

Molitor, Wilhelmus (17<sup>e</sup> eeuw) kanunnik van Keulen, prediker. BCNI 8384, 10355.

68. *Dormi secure de tempore.*

Johannes de Verdena: Sermones Dormi secure, vel dormi sine cura, de tempore. Coloniae 1480. herh. gedr.

Johannes de Verdena (van Werden), o.f.m. († 1437), volksprediker. LTK V 1096; DS VIII 790; Hain IV 15977; 15968-15976; BCNI 21.

69. *Sasbout homiliae.*

Sasbout, Adam:

1. Homiliae in laudem B. Virginis. Antverpiae 1553.

2. Homiliarum opus, pars I, II. Lovanii 1554; Antverpiae 1613. herh. gedr.

Sasbout, A. o.f.m. (1516-1557) prediker, exegeet. LTK IX 339; DTC XIV 1127; BCNI 2392; 5950, 2441, 2567, 2795 etc.

70. *Bellarmini Conciones.*

Bellarminus, R.: *Conciones habitae Lovanii*. Lovanii 1615; Coloniae 1615. versch. dr.

Bellarminus, Robert s.j. (1542-1621) theoloog, controversist. LTK II 160; DTC 560; BCNI 6170, 6171, 6312, 6427 etc.

71. *B. Paes in Epist. s. Jacobi.*

Paes, Baltasar: *In epistolam Beati Jacobi apostoli commentaria ... Editio postrema ab ipso autore recognita ac tertia sui parte aucta*. Antverpiae 1623. versch. dr.

Paes, Balt. o.trin. (1571-1638) theoloog, exegeet. EU 40, 1452.

72. *Lapis adiutorij.*

Lancilottus, Henricus: *Lapis adiutorii, hoc est psalmi IV Davidis «Cum invocarem» exegesis theologica, catholica, moralis*. Antverpiae 1641.

Lancilottus (Lancelotz), H. o.s.a. (1576-1648) controverstheoloog, prediker, geestelijk schrijver. LTK VI 772; DTC VIII 2555; DS IX 178; BCNI 9463.

73. *Baeza Christo figurato.*

Zie no. 25.

74. *Labate conciones 3 vol.*

Labata, Johannes: *Apparatus concionatorum seu loci communes ad conciones ordine alphabetico digesti*. 3 vol. Lugduni 1614-1621; Coloniae 1614-1621.

Labata, Johannes Franciscus s.j. (± 1549-1631) prediker. DS IX 8; cfr. BCNI 10894, 10895.

75. *Psalmi triumphalis forneri.*

Fornerus, Fredericus: *Palma triumphalis miraculorum Ecclesiae Catholicae et de sacrarum praecipue Virginis gloriosae imaginum cultu*, libri V. Ingolstadt 1622.

Fornerus (Forner), Fred. (± 1570-1630) hulpbisschop van Bamberg, theoloog, prediker. LTK IV 215; ADB VII 158; DS V 527.

76. *Sermones de B. V. Maria forneri.*

Fornerus, Fr.: *Sermones tricesimales de felicissimo ex hac vita transitu, gloriosissima in caelos assumptione et susceptione, regia inauguratione et coronatione, patrocinio, cultu atque devotione ... Deiparae Virginis Mariae*. Ingolstadt 1627. Zie no. 75.

77. *Eremus Augustiniana.*

Naevius, Joh.: *Eremus Augustinianus floribus honoris et sanctitate vernans*. Lovanii 1638.

Naevius (Neeffs), J. o.s.a. (1576-1656) geestelijk schrijver. DS XI 82; BNB XV 537; BCNI 9142, cfr. 8248, 12333.

78. *Clistoraeus adversus Lutheranos.*

Clichtoveus, Judocus:

1. Compendium veritatum ad fidem pertinentium, contra erroneas Lutheranorum assertiones. Paris 1529.
2. Antilutherus. Paris 1524; Coloniae 1525.

Clichtoveus (van Clichthove), Judocus (± 1472-1543) humanist, theoloog, controversist. LTK II 1234; DTC III 236; BNB IV 172.

79. *Opuscula diversa.*

Zie no. 80, sub 3.

80. *Jacobi Marchantij 2 vol.*

Marchantius, Jac.:

1. Rationale evangelizantium, sive doctrina et veritas evangelica a sacerdotibus, pastoribus, concionatoribus, pectori appendenda, plebique per anni circulum e cathedra proponenda. 2 vol. Mons 1637. versch. dr.
2. Vitis florifera de palmitibus electis odorem spirans suavitatis; ac coeli vinum suis propinquans cultoribus. 2 vol. Mons 1639. versch. dr.
3. Opuscula pastoralia de diversa sive commixtum Migma, quod in Arca ventilatum est ut agni christiani pascantur spatiose et copiose. Mons 1641. (omvat 6 werkjes). versch. dr.

Marchantius (Marchant), Jac. (± 1587-1648) theoloog, prediker, geestelijk schrijver. BNB XIII 447; DTC IX 2004; DS X 298; BCNI 9040, 9473; 9041, 9236, 10791, 14125; 9472, 9572.

81. *p. Bazzaei. 3 vol.*

(?) Baeza. Zie no. 25, 37.

82. *Quadragesimale Thomae Reyna.*

Reina, Thomas: Quadragesimale seu conciones in totius quadragesimae dominicas et ferias ... ex italico in latinum sermonem translatae opera ... J. Emans. Frankfort 1653. versch. dr.

Reina, Th. s.j. (1579-1653) prediker. Sommervogel VII 1380; BCNI 11095.

83. *Joannis Gerson de contemptu mundi.*

Gerson, Johannes (1363-1429) kanselier van de universiteit van Parijs, geestelijk schrijver. LTK V 1036; DTC VI 1313; DS VI 313.

84. *Samara de sanctis spaens.*

84a. *Manuscripta.*

85. *P. Canisii autorem sacrum.*

Busaeus, P.: Authoritatum s. Scripturae et ss. Patrum quae in Summa doctrinae christianae doctoris Petri Canisii ... citantur, IV vol. Coloniae 1569, 1570. versch. dr.

Busaeus (Buys), P. s.j. (1540-1587) theoloog, catecheet. LTK II 799; DTC II 1265; BCNI 3160.

86. *Kerckpostile.*

87. *Hugo de prato florido sermones.*

Hugo de Prato Florido: Sermones dominicales super Evangelia et Epistolas, tam de tempore quam de sanctis. Argentinae 1467. herh. gedr.

Hugo de Prato Florido, o.p. (± 1276-1322) prediker. DS VII 893; QE I 551; Hain III 8993-9009; cfr. BCNI 6388.

88. *Petrus de Soto, trac. de initiatis sacerdotio.*

Soto, Petrus de: Tractatus de institutione sacerdotum. Dillingen 1558. Lovanii 1562. versch. dr.

Soto, P. de o.p. (± 1500-1563) theoloog, prof. te Dillingen. LTK IX 898; DTC XIV 2431; BCNI 2801, 3033, 3034.

89. *Vocabularier sive ghemma vocabulorum.*

(?) Vocabularius optimus, Gemma vocabulorum merito dictus. Daventriae 1505. NK 972.

90. *Diez. vol. 4.*

Diez, Felipe:

1. Quadruplices Conciones, quae a Dominica in Septuagesima usque ad Resurrectionem Domini quotidie in Ecclesia habentur. Venitiis 1586. Salamanca 1590.
2. Quadruplices Dominicarum et Fatorum omnium in Dominica prima Adventus usque ad Septuagesimam. Salamanca 1588.
3. Conciones Quadruplices super Evangelia Jesu Christi S. Mariae et Sanctorum omnium. Salamanca 1590/91.
4. Dominicales Aestivales, Conciones a Dominica prima Adventus. Salamanca 1586.
5. Summa praedicantium et omnibus locis communibus compleissima. Salamanca 1589.

Diez, Felipe o.f.m. († 1601) theoloog, prediker. EU 18, 1014; BCNI 5013, 8074; 4566, 5886.

91. *Rolin sermones 4 vol.*

Raulin, Johannes:

1. Sermones de sanctis, de adventu, dominicales. Ed. Bellerus. Antverpiae 1611/12; ed. Keerbergius. Antverpiae 1611/12.
2. Itinerarium paradisi, continens sermones de poenitentia et eius partibus, scilicet contritione, confessione, satisfactione ac oratione. Adiuncti sunt ... sermones de matrimonio et viduitate. Ed. Keerbergius. Antverpiae 1612.

Raulin, J. o.s.b. (1443-1514) S.Th. Doctor, rector van het College van Navarre te Parijs, prediker, monnik van Cluny sedert 1497. EU 49, 852; BCNI 5735, 5736, 5827.

92. *Damascenus: de fide.*

Joannis Damasceni de orthodoxa fide liber interprete Jacobo Fabro Stapulensi. Paris 1507. versch. dr.

Joannes Damascenus (± 650-750) kerkleraar. LTK V 1023; DTC VIII 695; DS VIII 452; Brunet III 541.

Faber Stapulensis: zie no. 54.

93. *Alexander Calamato discursus morales.*

Calamato, Alexander: Conciones sacrae ac morales in duos tomos distributae.

1. Sylva variorum discursum ad totius anni dominicas et festa accommodata.

2. Sermones quadragesimales et encomia Virginis Mariae. Antverpiae 1652-1656. versch. dr.

Calamato, Alex. († 1648) prediker, priester te Messina, schreef talloze preken. DTC II 1330; BCNI 10851.

94. *Manuscripta logica, physica, metaphi. 3 vol.*

95. *Alexand. Calamato auctarium.*

Calamato, A.: Auctarium seu stella concionatorum in septem tractatus divisa. Antverpiae 1657. versch. dr. BCNI 11306, 12388. Zie no. 93.

96. *Octo libri antiqui. 8 vol.*

97. *Las obras de S. M. Teresa.*

Teresa de Avila: Las obras de S. Madre Teresa. Madrid 1597. Antverpiae 1630. herh. gedr.

Theresia van Avila, o.carm. (1515-1582) hervormster, kerkelijk schrijfster. LTK X 98; DTC XV 552; BCNI 8286, 10384, 11806, 13275, 14402.

98. *Vida de S. Teresa.*

Ribeira, Franciscus: Vida de la madre Teresa de Jesus. Salamanca 1590. herh. gedr.

Ribeira, Fr. de s.j. (1537-1591) exegeet, geestelijke leidsman van de H. Theresia. LTK VIII 1282.

99. *Didacus Lopez de sanctis.*

Lopez, Didacus: Primera parte de los tratados sobre los Evangelios que dice la Iglesia en los festividades de los Santos. Madrid - Barcelona 1622. Dit is deel II (de sanctis) van de uitgave in fol. in 3 vol. Madrid 1656.

Lopez de Andrade, Diego o.s.a. (1569-1628) theoloog en prediker, bisschop van Otrante. DS VIII 1001; DHEE II 1337.

99a. *Lor.*

100. *Marial di Murill.*

Murillo, D.: Vida y excelencias de la Madre de Dios. Saragossa 1616. versch. dr.

Murillo, Diego o.f.m. (1555-1616) prediker. DS X 1847.

101. *Las comedias de fameuse poetez.*

102. *Serpi de purgatorio.*

Serpi, Dismas: Tratado del Purgatorio contra Lutero. Madrid 1617. versch. dr.

Serpi, D. o.f.m. (17<sup>e</sup> eeuw) prediker. EU 55, 557.

103. *Menal de Merillo de hurtado.*

104. *Corona praedicatorum.*

105. *S. Basileo de Niceno.*

Niseno, Diego: El fenix de la Grecia san Basilio magno. Madrid 1649. versch. dr.

Niseno, D. o. Basilii († 1656) geestelijk schrijver. DS XI 368; EU 38, 794.

106. *Abraham de Nyceno.*

Niseno, D.: El gran padre de los creyentes, Abraham en moral. enseñanza y doctrina praedicabile ... Madrid - Barcelona 1636. versch. dr.

Zie no. 105.

107. *Isaac de Nyceno.*

Niseno, D.: El politico del cielo hallado en las mysteriosas acciones del sagrado patriarca Isaac. Zie no. 105.

108. *Jacob.*

Niseno, D.: Secunda parte de Politico del Cielo hallado en las misteriosas acciones del sagrado patriarca Jacob. Barcelona 1638.

cfr. Cat. Gén. BN. Paris (D9013). Zie no. 105.

109. *Orationes panygericae de los sanctos.*

110. *Sanctoral de henricque.*

Henriquez, Chrysostomus:

1. Fasciculus sanctorum ordinis cisterciensis. Bruxellis 1623. 2 vol. Coloniae 1623. versch. dr.

2. *Coronae sacrae ordinis cisterciensis*. Bruxellis 1624.
  - 2a. *Corona sagrada del religion cisterciense* Bruxellis 1624.
  3. *Thesaurus evangelicus, seu de viris sanctitate egregiis congregationis Hispanicae*. Madrid 1619.
- Henriquez, Chrysost. o.cist. (1594-1632) historiograaf, hagiograaf. DS VII 258; BCNI 7210, 8353; 7369, 7370.
111. *Quaresma de Lopez*.  
Lopez, D.:
    1. Tradados sobre los Evangelios de la Quaresma. Madrid 1615.
    2. Segunda parte sobre los Evangelios de Quaresma. Madrid 1617. herh. gedr. Zie no. 99.
  112. *Explica de la bulla*.
  113. *Fonseca de mordido*.  
Fonseca, Christoph.: Tradado del amor de Dios. 3 vol. Valladolid 1592. herh. gedr.  
Fonseca, Christ. de, o.s.a. (1550-1621) prediker, geestelijk schrijver. LTK IV 195; DTC VI 523; DS V 666.
  114. *Predicabler de fray Diego*.  
Murillo, Diego: Discursos predicables sobre todos los evangelios en los quatro domingos del advento y fiestas principalis, hasta la septuagesima. 2 vol. Saragossa 1603. herh. gedr. Zie no. 100.
  115. *Fois homiliae in dominicas et festa*.
  116. *Erasmi Colloquia*.  
Zie BE I 35-sq.
  117. *Grande dictionarium*.  
(?) Calepinus, Ambr.: Dictionarium ... linguae latinae. herh. gedr.  
Calepino, Ambrosio o.s.a. (1435-1511) lexicograaf.  
Perini I 166. Zie Labarre, Alb.: Bibliographie du Dictionnaire d'Ambrogio Calepino. Baden-Baden 1975.
  118. *Lanuza 3 vol. latin*.  
Lanuza, H. B. de: Homiliae in Evangelia quadragesimalia interprete adm. V. P. F. Onesimo de Kien. s.l. (1633); in fol. 4 vol. Antverpiae 1647, 1649. versch. dr. BCNI 6818, 10114, 10342. Zie no. 2, 26.
- In 8°
119. *Manuale confessoriorum de Navarre*.  
Navarrus: Enchiridion seu Manuale confessoriorum et poenitentium. Antverpiae 1573. herh. gedr.

Navarrus (Azpilcueta, Martin de) regulier kanunnik (1493-1586). LTK I 1160; DTC I 2119; DS XI 60; BCNI 3493, 3738, 4791 etc.

120. *Laurent Beyerlinck promptuarium 2 vol.*

Beyerlinck, Laurent.: Promptuarium morale super evangelia festorum totius anni: ad instructionem concionatorum, ad reformationem peccatorum, ad consolationem piorum ... Coloniae 1613. 2 dln. herh. gedr.

Beyerlinck, L. (1578-1627) theoloog, prof. te Leuven, schrijver. LTK II 330; VB 32; BNB II 404; DHGE VIII 1299; BCNI 5874, 5990, 7627, 8681.

121. *Thomae Stapletoni promptuarium 2 vol.*

Stapleton, Thomas: Promptuarium morale super Evangelia dominicalia totius anni: ad instructionem concionatorum, ad reformationem peccatorum, ad consolationem piorum ... Antverpiae 1613. 2 vol. herh. gedr. Lugduni 1596.

Stapleton Th. (1535-1590) engels controverstheoloog. LTK IX 1019; DTC XIV 2566; BCNI 4127, 4197, 5956, 6832; VB 51.

122. *Becanus 2 vol.*

Becanus, M.: (?)

1. Manuale controversiarum huius temporis in quinque libros distributum. Herbipoli 1625. herh. gedr.

2. Compendium manualis controversiarum huius temporis de fide ac religione. Maguntii 1623. herh. gedr.

Becanus (Schellekens) M. s.j. (1563-1624) controverstheoloog. LTK II 89; DTC II 522; BNB II 69. Zie no. 22.

123. *Rationale Durandii.*

Durandus, Guillelmus: Rationale divinatorum officiorum. s.d. (± 1480) herh. gedr.

Durand(us), Guil. (± 1230-1296) liturgist, bisschop van Mende. LTK III 611; DDC V 1014; Hain I 6461-6503; BCNI 3222, 6005.

124. *Francisci Lucae sermones.*

Lucas, Fr.: Conciones variae de variis christianae fidei mysteriis. Antverpiae s.d.

Lucas, Fr. (1548-1614) kanunnik van St. Omer, exegeet. LTK VI 1169; BNB XII 550; BCNI 10644.

125. *Regale sacerdotium p. Bessaui.*

Bessaues, Petrus: Sacerdotium regale, sive de sacerdotis eximia dignitate, dotibus ipsi necessariis ac rebus necessariis. Paris 1610. versch. dr.

Bessaues (de Besse), P. (1567-1639) prediker, moralist. DBF VI 322; BCNI 6104.

126. *Dictionarium* 3 vol.
- 126a. *Manuscripta*.
127. *Ciceronis*.
128. *Sermones quadragesimales*.
129. *Conciones de praecipuis sanctorum festis*.
130. *de Lingendor conciones* 3 vol.  
 Lingendes, C. de: *Conciones in quadragesimam*. 3 vol. in 4°. Paris 1661.  
 herh. gedr.  
 Lingendes, Claude de s.j. (1591-1660) prediker, geestelijk leidsman. DS IX 856; Brunet III 1085.
131. *Bellarminus in* 6 vol.  
 Bellarminus, R.: *Disputationum de controversiis christianae fidei, adversus huius temporis haereticos opus, ab ipsomet auctore auct. recogn. et in quatuor tomos distributum. Accesserunt hac editione, singulis tomis recentia quaedam eiusdem auctoris opuscula, suis quaeque locis inserta*. in 8°, 6 vol. Ingolstadt 1615.  
 VB 50. Deze editie niet in Sommervogel. Zie no. 70.
132. *Becani controversiae*.  
 Becanus, M.: *Controversia anglicana de potestate regis et pontificis contra Lancelottum Andream sacellanus regis Angliae qui se episcopum Eliensem vocat, pro defensione ill. card. Bellarmini*. Maguntii 1612; 1613 verbeterde dr.  
 Zie no. 22.
133. *Stapletonier* 4 vol.  
 Stapleton, Th.: *Opera quae extant omnia partim antea anglice scripta, nunc primum studio doctorum virorum anglorum latine reddita, cum vita auctoris a Henr. Hollando scripta*. 4 vol. in fol. Paris 1620. Brunet V 510.  
 Zie no. 121.
134. *Claud. Hosii Confessio fidei*.  
 Hosius, S.: *Confessio Catholicae fidei christianae, vel potius explicatio quaedam confessionis, in synodo Petricoviensi a patribus provinciarum Gnesnensis et Leopoliensis in regno Poloniae factae*. Paris 1561.  
 Hosius, Stanislaus (1509-1579) humanist, controversstheoloog. LTK 440; DTC VII 178.
135. *Lelries quae fides sit amplectenda*.  
 Lessius: *Quae fides et religio sit capessenda, consultatio*. Antverpiae 1609.  
 herh. gedr.

Lessius (Leys), Leonard s.j. (1554-1623) theoloog, geestelijk schrijver. LTK VI 981; DTC IX 453; DS IX 709; BCNI 5481, 5588, 5805, 6043 etc.

136. *Vita sive gesta sanctorum* 4 vol.

(?) Vitae et res gestae sanctorum. Coloniae 1635. traductae per Viennot Petit. s.j. BCNI 8902.

137. *11 oude boecken in de bibliotheek noch eenige oude boecken daaronder staende.*

138. *Echier de sacramentis.*

Echius, Joh.: De sacramentis. Romae 1523. versch dr.

Echius (Eck) Joh. (1486-1543) theoloog, controversist. LTK III 642; DTC IV 2056; DS IV 86.

139. *Echier de sanctis.*

Echius, J.:

1. Homiliae de sanctis.

2. Homiliae de tempore, de sanctis. ed. 1533, 1534.

Zie 138.

140. *Echij pars hiemalis.*

Homiliae super Evangelia de tempore. Antverpiae 1534.

Zie 138.

141. *Echij pars aestivalis.*

Zie no. 140.

141a. *Homiliae.*

142. *Antonini Diana.*

Diana, Antonin: Resolutionum moralium pars prima et secunda. Palermo 1629. herh. gedr. uitgebreid en onder versch. titel o.a. Antv. 1656.

Diana, Antonin, o.theat. (1585-1663) moraaltheoloog, casuist. LTK III 342; DTC IV 734; BCNI 8816, 9020; 9987 etc.

143. *Verilator de excellentia verbi incarnati.*

Bourgoing, Franc.: Veritates et sublimes excellentiae Verbi Incarnati Jesu Christi. 2 vol. 8° Antverpiae 1629.

Bourgoing, Franc. orat. (1585-1662) bekend prediker. LTK III 631; DTC II 1099; DS I 1910; BCNI 8057.

144. *Apophtechmata.*

Erasmus, Des.:

1. Apophthegmata sive dicta aut sententiae septem sapientium Graeciae. Lovanii, Coloniae 1515. herh. gedr.

2. Apophthegmatum sive scite dictorum libri sex. Basileae 1531. herh. gedr., uitgebreider en onder gewijzigde titel. BE II 7; I 15.  
Beyerlinck, L.: Apophthegmata christiana. Antverpiae 1608. BCNI 5328. Zie no. 120.
145. *Philotaea f. de sales.*  
Franciscus van Sales: Philothea sive introductio ad vitam devotam. Coloniae 1654. herh. gedr.; 1<sup>e</sup> druk in het Frans in Lyon, 1608.  
Franc. van Sales (1567-1622) bisschop van Geneve, geestelijk schrijver. LTK IV 244; DTC VI 736; DS V 1057; BCNI 11069, cfr. 6010, 7944, 12501 etc.
146. *Cypriani epistolae.*  
Cyprianus, Caec.: Epistolae. Daventriae 1477. versch. dr.  
Cyprianus, Caeciliius († 258) bisschop van Carthago, martelaar, kerkelijk schrijver. LTK III 115; DTC III 2459; DS II 2661; Hain II 5894-5897; cfr. BCNI 1444.
147. *D. Ignatii Epistolae.*  
Ignatius, S.: Epistolae XI. Daventriae 1529. herh. gedr.  
Ignatius van Antiochie († ± 107) bisschop van Antiochie, martelaar, kerkelijk schrijver. LTK V 611; DTC VII 685; DS VII 1250; BCNI 1061, 1703, 3012, 3356, 3991; cfr. Hain III 9074.
148. *het leven van de H. Thomas a Villanova.*  
Salon, M.: 't Leven van den H. Thomas de Villanova. In 't spaensch beschreven door p. Michel Salonijs ... in 't Nederlants overgeset door p. J. E. Antwerpen 1660.  
Salon, Miguel o.s.a. (1539-1621) theoloog, jurist, hagiograaf. SV VII 72.  
Estrix, Joh. o.s.a. (1602-1665) geestelijk schrijver. BNB VI 716; BCNI 11686.
149. *fred. fornaerii de temulentiae malo.*  
Forner, Fred.: Libri IV de temulentiae malo. Ingoldtadt 1603. Zie no. 75.
- 149a. *Cur.*
150. *Historia monastica.*  
Gonzalez de Critana, J.: Epitome historica vitae monasticae magni Antistitis Augustini ... Auctore Fr. Joh. Gonsalez de Criteria ... ex Hispanico idiomate in latinum versa per F.G.A.D. Antverpiae 1612.  
Gonzalez de Critana, Johannes o.s.a. (± 1560-± 1607), prediker, geestelijk schrijver. SV III 185; DS VI 588.  
Dayneff, Gregorius Aurelius o.s.a. († ± 1640) theoloog. BNB IV 735.

151. *D. Thomae Aquinatis enarratio evangelica.*  
Thomas Aquinas: Enarrationes evangeliorum dominicalium et quadragesimalium per totum annum. Coloniae 1535. versch. dr.  
BCNI 1431; 3687, 5846.
152. *Bayer de eucharistia.*  
Bayus, Jacobus: De venerabili sacramento Eucharistiae et sacrificio missae lib. III. Lovanii 1612. versch. dr.  
Bayus (de Baye), Jac. († 1614) theoloog. LTK I 1198; BNB IV 760; DTC II 37; BCNI 5770, 5771, 7315.
153. *Constitutiones Erem. S. Augustini.*  
1. Constitutiones Ordinis Eremitarum S. Augustini. Coloniae 1627.  
2. Crusenius, Nicolaus: Constitutiones Ord. Erem. S. Augustini cum notis marginalibus et indicibus. Monachii 1620. versch. dr.  
Crusenius (Cruesen), Nic. († 1625) geschiedschrijver. BNB IV 580; BCNI 7794.
154. *Medulla theologiae moralis Busenb.*  
Busenbaum, Henricus: Medulla theologiae moralis facili ac perspicua methodo resolvens casus conscientiae. Marburg 1650, Leodii 1653. herh. gedr.  
Busenbaum, H. s.j. (1600-1660) moraaltheoloog. LTK II 801; DTC II 1266; BCNI 10950, 11051, 11216, 13677 etc.
155. *Drexelii opera in 27 vol.*  
Drexelius, J.: De afzonderlijke werken van Drexelius zijn tussen 1634-1644 uitgegeven in 12°, te Leuven en Keulen; de catalogus van de voormalige Augustijnenbibliotheek te Maastricht dd. 1793 vermeldt inderdaad 27 deeltjes.  
Drexel(ius), Jeremias s.j. (1581-1638) prediker, geestelijk schrijver. LTK III 573; DTC IV 1824; DS 1714; BCNI 7931, 8075, 8076 etc. Zie: K. Pörnbacher «Jeremiae Drexel Leben und Werke» München 1965.
156. *Manipulus concionum Petri de Vos.*  
Vos, Petrus de: Manipulus sacer concionum moralium, collectus ex operibus R.P. Hieremiae Drexelii s.j. in omnes anni dominicas festa et quadragesimam. IV vol. Antverpiae 1644.  
Vos, P. de o.s.a. (1605-1678) prediker, geestelijk leidsman. BNB V 857; BCNI 9828.
157. *Beschrijvinge van vranckrijck en steden.*  
Zeiller, M.: Topographia Galliae dat is een algemene en naukeurige lant en plaets-beschrijvinghe van ... Vranckrijck. Amsterdam 1662.

- Van deze uitgave in 5 delen dragen de laatste vier de titel: Beschrijvinge van Vranckrijck. Vermeerderde Nederlandsche bewerking van Zeiller, Martin: Topographia Gallicae. Frankf. 1655.
- Zeiller, Martin (1589-1609) geograaf, reisbeschrijver. ADB XLIV 782; Tiele. p. 247 ns 1101.
158. *Guicciardin belgium.*  
Guicciardini, L.: Omnium Belgii sive Germaniae Inferioris regionum descriptio, L. Guicciardino, nobili Florentino autore, recens ex idiomate italico ... in latinum sermonem conversa, Regn. Vitellio Zirizaeo interprete. Amsterdam 1613 fol; 1616 4°. Herhaaldelijk uitgegeven in fol. en in 12°. Brunet II 1806; Paquot IV 381.  
Guicciardini, Ludovicus (1521-1589) humanist, historicus. RE XII 537; WP VIII 756.  
Vitellius (Telle), Regnerus ( $\pm$  1558-1618) latinist, vertaler. BNB XXVI 782.
159. *Hermannidis britannia magna.*
160. *Sueciae fritlandiae etc. descriptio.*  
Zeiller, M.: Regnum Sueciae, Gothiae magnique ducatus Finlandiae etc. descriptio. Amsterdam 1656.  
Zie no. 157; Flament. 6984.
161. *Coninckrijck Polen.*  
Het Koninckrijk Polen en toebehorende landen. Vervattende een ... beschrijvinghe aller lantschappen en steeden ... Eerst in 't latijn gestelt ... nu in 't Nederduyts vertaalt. Amsterdam 1660.  
Tiele no. 237, p. 59.
162. *Wechwijser door Italien.*  
Bos, L. van de: Wegwijser door Italien of beschrijvinge der landen en steden van Italie. Dordrecht 1661; in 12° - 3° dr. - Amsterdam 1665.  
Bos, Lambert van de (1610-1698) letterkundige, geschiedschrijver. Tiele p. 43 no 169; NNBW IV 231; WP IV 336.
163. *Martini Zaillenij fidei Achates 2 vol.*  
Zeiller, M.: Fidus Achates, oder der getreue Raysgefährte samt einem Bedenken, wie die Rayzen wol und nützlich anzustellen sind. Ulm 1651. herh. gedr. zie no 157.
164. *Monarchia hispanica op duyts.*
165. *Historie der graeffelijcke regering in helvetien.*

166. *Twistgeschillen des geloofs op duyts.*  
Van deze uitgave is 2 exemplaar in de Universiteitsbibliotheek van Utrecht.
167. *Veriuy's de missionibus.*  
Verjuys, J. B.: Pastorale missionariorum. Cum resolutione casuum in missionibus apud haereticos et alibi occurrentium. Bruxellis 1664. versch. dr.  
Verjuys, J. B. o.p. (1610-1667) theoloog, prefect van de Dominicanen in de Hollandse Missie. NNBW III 1293; QE II 621; BCNI 12149.
168. *pastor curae pastoralis.*  
Possevinus, J. B.: Praxis curae pastoralis. Coloniae 1616. herh. gedr. BCNI 6307, 6681, 9924.
169. *opuscula Ludovici Granatensis.*  
Vermoedelijk worden hier aangeduid de werkjes van Ludovicus van Granada vertaald door M. van Isselt:  
  1. De frequenti communione Libellus. Coloniae 1586.
  2. Exercitia in septem meditationes ... distributa. Coloniae 1586.
  3. Vita Christi. Coloniae 1586.
  4. Dux peccatorum. Coloniae 1587.
  5. Memoriale vitae Christianae. Coloniae 1587.
  6. De oratione et meditatione, libri IV. Coloniae 1588.
  7. Introductionis ad symbolum fidei compendium. Coloniae 1595.  
etc.
Isselt, M. van ( $\pm$  1540-1597) prediker, vertaler. LTK VII 3706; DS VII 2140; NNBW VIII 906; BCNI 3896, 3897, 3898, 3942, 3943, 3987, 4270.
170. *theologia moralis p.a. s. Josepho 3 vol.*  
Petrus a S. Joseph: Idea theologiae speculativae moralis et sacramentalis IV vol. Paris 1640. versch. dr.  
Petrus a S. Joseph, o.cist. (1594-1662) theoloog, anti-jansenist. DTC XII 2042.
171. *basis Theologiae moralis P. Julii.*  
Julius, Petrus: Theologia moralis. Bruxellis 1663.  
Julio, Pedro o.p. (1602-1659) prediker. EU XXVIII 3140.
172. *Begrijp der Miraculen van S. Nicolaus Tolentijn.*  
Dielman, Cornelius: Cort begrijp van de mirakelen oft wonderwercken geschiet door 't gebruyck des ghewyet broodts ende door t'aenroepen van den H. Noot-Helper S. Nicolaus Tolentijn. Gent 1644.  
Dielman, Corn. o.s.a. (1586-1656) docent philosophie en theologie, geestelijk schrijver. BNB VI 46, BCNI 9755.

173. *Series Canonizationis s. Thomae a Villanova.*

Series Actorum in canonizatione sancti Thomae a Villa nova ... a S<sup>mo</sup> D. N. Alexandro VII in sanctorum Album adscripti ipso Omnium sanctorum festo anno 1658. Romae 1658. Blanco p. 542.

174. *Historia belli tartarici.*

Martinius, M.: De bello tartarico historia, in qua, quo facto Tartari hac nostra aetate Sinicum imperium invaserint ... narratur ... Antverpiae 1654. versch. dr.

Martini, Martin s.j. (1614-1661) sinoloog, geograaf. LTK VII 122; VB 126; Brunet III 1502.

175. *Compendium Navarri.*

Alagona, P.: Compendium manualis Navarri, ad commodiorem usum tum confessoriorum tum poenitentium confectum. Rome 1590. Coloniae 1591. herh. gedr.

Alagona, Petrus s.j. (1549-1621) docent philosophie en theologie, publiceerde eerst onder ps. Petrus Givvara. DTC I 656; BCNI 4100, 4134, 4135, 4206, 4207 etc. Zie no 119.

176. *Senecae Tragedie cum notis.*

177. *Petri Canisius summa.*

Petrus Canisius:

1. Summa doctrinae christianae, per quaestiones tradita et in unum christianae pueritiae nunc primum edita. Wenen 1555. versch. dr.
2. Summa doctrinae christianae, per quaestiones luculenter conscripta. Coloniae 1566. herh. gedr.
3. Summa doctrinae christianae, per quaestiones tradita et ad captum rudiorum accommodata. Ingoldstad 1556. herh. gedr.

Canisius, Petrus s.j. (1521-1597) theoloog, kerkleraar, prediker, catecheet. LTK II 915; DTC II 1507; BCNI 2560, 2608, 2656-2660, 2721-2724 etc.

178. *Methodus augustiniana.*

Walenburch: Methodus Augustiniana defendi et probandi fidem catholicam ex solo verbo Dei. Coloniae 1645. versch. dr.

Walenburch, Adriaan (1608-1669) theoloog, jurist, controversist.

Walenburch, Petrus (1610-1675) theoloog, controversist. LTK X 938; DTC XV 3506; NNBW I 1530.

179. *Catho.*

- (1) Catho 1. Disticha de moribus.
2. Ethica seu disticha de moribus.
3. Catho moralisatus seu speculum regiminis.

- Cato, Dionysius (3<sup>e</sup> eeuw vóór Chr.) ethicus.  
LTK II 980; cfr. Hain II 4707-4737 etc.
- (2) Erasmus: Cato pro pueris. London 1513. Maguntii 1551. versch. dr.  
BE I 28.
180. *Dialectica*.  
Paludanus, Mich.: Dialectica isagoge sive introductio continens summam praecipua logices capita.  
Paludanus, Mich. o.s.a. (1593-1652) theoloog, latinist. DTC XI 1837; BNB XVI 522.
181. *Decreta concilii Tridentini*.  
Canones et decreta sacrosancti oecumenici et generalis Concilii Tridentini. Antverpiae 1564. Basileae 1564. herh. gedr.  
cfr. BCNI 2861, 2929, 3056, 3113 etc.
182. *Speculum perfectionis*.  
Lanspergius, J.: Speculum perfectionis. Antverpiae 1547. versch. dr. latijnse vertaling van: Ein spiegel der volcomenheit (Coloniae 1529) door Antonius van Hemert. herh. gedr.  
Lanspergius, Johannes o.carth. (± 1490-1539) geestelijk schrijver. LTK VI 779; DTC VIII 2606; DS IX 230.  
Hemert, Ant. van (± 1500-1560) regulier kanunnik van Windesheim in Mariënhage bij Eindhoven. ADB XI 719; DS I 712; BCNI 2139, 5172; cfr. 922, 1220, 1403 etc.
183. *Jornale conciniatorum*.  
(?) Jornale seu diurnale secundum usum et consuetudinem insignis ecclesiae Tornacensis. Antverpiae 1533.  
BCNI 1278.
184. *Enchiridion militis christiani*.  
Erasmus: Enchiridion militis christiani. Antverpiae 1505. herh. gedr.  
BE I 79; BCNI 126, 302, 525, 648 etc.
185. *Dionysius Carthusi de contemptu mundi*.  
Dionysius Carthusianus: De perfecto mundi contemptu ut pius ita utilissimus heptalogus. Coloniae 1530. herh. gedr.  
Dionysius (v. Rijckel), o.carth. (1402-1471) geestelijk schrijver. LTK III 406; DTC IV 436; DS III 430; BCNI 1099, 1322, 2280, 3558.
186. *Diales Desiderii*.  
(?) Erasmus: Dialogi aliquot. Antverpiae 1535.  
BE I 44.

187. *Compendium Becani.*  
Becanus, M.: *Compendium manualis controversiarum huius temporis.* Maguntii 1612. verbeterde druk 1613. zie no 28.
188. *Epistolae Ciceronis.*  
(?) Erasmus: *Epistolae familiares (Ciceronis) cum scholiis Erasmi* Frankfort 1601. versch. dr.  
BE II 21, 22.
189. *Bellarminus de ascensione mentis in Deum.*  
Bellarminus, R.: *Ascensio mentis in Deum per scalas rerum creatarum.* Romae/Antverpiae 1615. herh. gedr.  
LTK II 160; DTC II 560; BCNI 6167-6169, 6310 etc. zie no 70.
190. *Bellarminus de felicitate sanctorum.*  
Bellarminus, Rob.: *De aeterna felicitate sanctorum.* Lib. V. Romae/Antverpiae 1616. zie no 70.  
BCNI 6313, 6314, 6431, 6571 etc.
191. *Soliloquia Augustini.*  
Augustinus: *Soliloquia.* cfr. BCNI 1631; 4392, 4399 etc.  
ps. Augustinus: *Meditationes, soliloquia et manuale.* Antverpiae 1547. herh. gedr.
192. *Enchiridion meditationum.*  
Busaeus, P.: *Enchiridion piarum meditationum in omnes dominicas, sanctorum festa, Christi passionem ...* Maguntii 1606. herh. gedr. BCNI 5879, 6235 etc. zie no 85.
193. *Manuscripta concionum.*
194. *Eenige spaensche boecken.*
195. *Een missael en andere kerckelijcke boecken.*

## UTRECHT

### *Libri in folio*

201. *Nicolai de Lyra – 3 vol.*  
Nicolaus de Lyra:  
1. *Biblia Latina cum postillis.* III vol. Venetiis s.d. herh. gedr.

2. Glossae in universa biblia. III vol. Venetiis 1488. versch. dr.
  3. Glossae ... cum additionibus Pauli Burgensis. III vol. s.l.s.d.; Nurnberg 1481. versch. dr.
- Nic. de Lyra o.f.m. ( $\pm$  1270-1349) theoloog, exegeet. LTK VII 992; DTC IX 1410; DS XI 291; Hain I 3165, 1483; Hain III 10365, 10367, 10369.
202. *Leonardus Lessius de beatitudine etc.*  
Lessius, Leonard.: De summo bono et aeterna beatitudine hominis libri IV. Antverpiae 1616.  
Lessius (Leys) Leonard., s.j. (1554-1623) theoloog, geestelijk schrijver. LTK VI 981; DTC IX 453; DS IX 709; BCNI 6284.
  203. *Petrus de Aragon, de iure et iustitia.*  
Aragon, Petrus de: De justitia et jure. Salamanca 1590. versch. dr.  
Aragon, P. de, o.s.a. ( $\pm$  1545-1592) theoloog, moralist. DHEE I 77; DTC I 1728; SV I 180.
  204. *Ferdinandus de Castro Palao.*  
Castropalao, Ferd. de: Operis moralis de virtutibus et vitiis contrariis – VII partes. Lugduni 1631-1651.  
Castropalao, F. de, s.j. (1581-1623) theoloog, moralist. DHEE I 384.
  205. *In epistolas Pauli.*
  206. *Opuscula moralia Thomae Sanches.*  
Sanchez, Thom.: Consilia seu opuscula moralia. Lugduni 1625. versch. dr.  
Sanchez, Thom. s.j. (1550-1610) theoloog, moralist, canonist. DHEE III 2168; BCNI 9378.
  207. *Breviarium Romanum in papyro fol.*  
*libri in 4<sup>to</sup>.*
  208. *Homiliae doctorum Ecclesiasticorum.*
    1. Homiliae seu conciones praestantissimorum Ecclesiae catholicae doctorum, primum ab Alcuino levita ... in hunc ordinem redactae et nunc demum locupletatae homiliis Eusebii Emisseni ... Coloniae 1557. versch. dr. zie no 32.  
BCNI 2601, 2687.
    2. Homiliaris Doctorum Johannes Volricus Surgant ... opus preclarum omnium homiliarum et postillarum venerabilium et egregiorum doctorum ... in partem de tempore et de sanctis ... 2 vol. Basileae 1493. versch. dr. zie no 32.  
Hain III 8791 sq.
  209. *Maria Augusta, virgo Deipara.*

210. *Theologia Petri Ledesma.*  
Ledesma, Petrus: Summa seu theologia moralis de sacramentis. Salamanca 1614.  
Ledesma, Petro de o.p. (1544-1616) theoloog. DHEE II 1274.
211. *Calepinus antiquus.*  
Ambrosius Calepinus: Dictionarium ex optimis quibusdam auctoribus studiose collectum et recentius auctum et recognitum ... Paris 1514; (1<sup>e</sup> ed. Regio 1502), herh. gedr.  
Calepinus, Ambr. o.s.a. (1435-1511), lexicograaf. Perini I 166; cfr. Labarre, A. Bibliographie du Dictionnaire d'Ambroise Calepino (1502-1779). Baden-Baden 1975.
212. *Vocabularius utriusque juris.*  
Judocus de Erfordia: Vocabularius utriusque Juris. Lugduni 1470. herh. gedr.  
Jud. de Erfordia (Erfurt) ( $\pm$  1452) rechtskundige. DDC VI 181.
213. *Beyer de confirmatione.*  
Beyer, G.: Tractatus de sacramento confirmationis. Antverpiae 1658. BCNI 11402.  
Beyer, Guillelmus ( $\dagger$  1650) theoloog. Hurter III 1030.
214. *Concilium Tridentinum.*  
Concilium Tridentinum, hoc est canones et decreta ... Lovanii 1567. herh. gedr.  
BCNI 3056, 2861, 2929, 3113 etc. zie no 181.
215. *Compendium Bonacinae.*  
Bonacina, Martinus: Operum de morali theologia omnibusque conscientiae nodis compendium. Duaci 1631-32; Antverpiae 1633. versch. dr.  
Bonacina, Mart. (1585-1631) theoloog, moralist. LTK II 579; DTC II 953; BCNI 8311, 8566, 12275, 12787.
216. *Opera Thomae a Kempis.*  
Thomas a Kempis: Opera. Antverpiae 1574. herh. gedr. LTK X 144; BCNI 3478, 3733, 4613, 5204 etc.
217. *Summa casuum Samuelis de Lubino. 2 vol.*
218. *Manuale Confessariorum Navarri.*  
Navarrus: Enchiridion seu manuale confessariorum et poenitentium. Antverpiae 1575. herh. gedr.  
Navarrus (Azpilcuta, M. de) regulier kanunnik (1493-1586). canonist. LTK I 1160; DTC I 2119; DS XI 60; BCNI 3493, 3738, 4791 etc.

- Alagona 16, 175  
 Alcuinus 32, 208  
 Ambrosius 12  
 Aragon, P. de 203  
 Atlas 1  
 Augustinus 8, 36, 48, 191  
 ps. Augustinus 178, 191  
 Azpilcueta, zie Navarrus  
  
 Baeza, D. 25, 37, 73, 81  
 Baronius, C. orat. 3  
 Barradas, S. s.j. 35  
 Barradius, S. zie Barradas, S.  
 Basilius de Niceno 105  
 Baye, J. de, zie Bayus, J.  
 Bayus, J. 152  
 Bazzaei, zie Baeza  
 Becanus, H. s.j. 22, 123, 132, 187  
 Bellarminus, R. s.j. 70, 131, 189  
 Berenguer, P. J. 43  
 Bernardus 7  
 Bessaeus, P. 125  
 Besse, P. de, zie Bessaeus, P.  
 Beyer, G. 213  
 Beyerlinck, Laur. 120, 144  
 Biel, G. 14, 49  
 Bochmar, zie Lochmaier  
 Bonacina, M. 215  
 Bos, L. van de 162  
 Bourgoing, Fr. 143  
 Brant, Seb. 23  
 Breviarium 207  
 Busaeus, J. s.j. 85, 192  
 Busenbaum, H. s.j. 154  
 Buys, zie Busaeus  
  
 Calamato, Alex. 93, 95  
 Calepinus, Ambr. 117, 211  
 Canisius, P. s.j. 85, 177  
 Carolus, Stephanus 64  
 Castropalao, Ferd. de 204  
 Catho 179  
 Cicero 127, 188  
 Clichthove, J. van, zie Clichtoveus, J.  
 Clichtoveus, J. 78  
 Concilium Tridentinum 214  
  
 Conciones 129  
 Concordantia Bibliae 4, 23  
 Conrad van Halberstadt, zie Brant, S.  
 Constitutiones o.s.a. 153  
 Corona praedicatorum 104  
 Criteria, J. de, zie Gonzalez de Critana  
 Cruesen, N. zie Crusenius  
 Crusenius, Nic. o.s.a. 153  
 Cyprianus 146  
  
 Damascenus, Joh. 92  
 Dayneff, G. o.s.a. 150  
 de la Palu, zie Petrus a Palude  
 Diana, A. o.theat. 142  
 Dictionnaire 64, 89, 117, 126  
 Diego, Fray 114  
 Dielman, Corn. o.s.a. 172  
 Diez, Fel. 90  
 Dionysius, Carth. 28, 185  
 Dorlandus, P. o.carth. 29  
 Drexel(ius) J. s.j. 155  
 Durand(us), G. 132  
  
 Echier, zie Echius  
 Echius, Joh. 138, 139, 140, 141  
 Eck, J., zie Echius, J.  
 Elias a S. Ther. o.carm. 27  
 Erasmus 116, 144, 184, 186  
 Estienne, C., zie Stephanus  
 Estrix, Joh. o.s.a. 148  
 Eusebius van Cesarea 34  
 Eusebius van Cremona 9  
 Eusebius van Emesa 32, 208  
 Explica de la Bulla 112  
  
 Faber, Jac. 54, 92  
 Faber, Stapulensis, zie Faber, J.  
 Ferus, Joh. o.f.m. 13, 115  
 Fidati, S., zie Simon de Cascia  
 Foerner, F., zie Fornerus, Fred.  
 Fois 101  
 Fonseca, Christoph. 113  
 Forner, F., zie Fornerus, Fred.  
 Fornerus, Fred. 75, 76, 149  
 Franc. de Sales, zie Sales  
 Francisco 44

- Fraternitas 4 Sodalitatum 65
- Gavanti, Barth. 63
- Gemma vocabulorum 89
- Gerecht, J., zie Lanspergius, J.
- Gerson, Joh. 83
- Gonzalez de Critana 150
- Gonzalez de Criteria, zie Gonzalez de Critana
- Granatensis, zie Ludov. van Granada
- Guicciardini, L. 158
- Hauclif, Rog. 56
- Helm(esius), H. o.cap. 31
- Hemert, A. van. can.reg. 182
- Henriquez, Chrysost. 110
- Herbarium 17, 33
- Hermannides 159
- Hieronymus 5, 9, 18, 51
- Hogrera, zie Nogueras
- Homiliae doctorum 32, 208
- Hosius, Stan. 134
- Hugo de Pratoflorido o.p. 87
- Ignatius van Antiochie 147
- Isselt, M. van 169
- Johannes Damascenus 92
- Johannes de Erfordia 212
- Johannes de Verdena 68
- Johannes Gerson 83
- Johannes Haucerus 30
- Johannes van Segovia 23
- Johannes van Werden, zie Joh. de Verdena
- Johannes Volricus Surgant 32, 208
- Jonghen, H. de 65, 66
- Judocus de Erfordia 212
- Julius, P. o.p. 171
- Kerkpostille 86
- Kien, O. o.cap. 26
- Kremer, G., zie Mercator, G.
- Labata, J. Fr. s.j. 74
- Lancelotz, H., zie Lancilottus, H.
- Lancilottus, H. o.s.a. 72
- Lang(ius), Jos. 6
- Lanspergius, J. 182
- Lanuza, H. o.p. 2, 26, 118
- Laretier, Barth. 21
- Ledesma, P. de 210
- Lefèvre d'Etaples, J., zie Faber
- Lelries, zie Lessius
- le Maieur, J., zie Maior, J.
- Lessius, L. s.j. 135, 202
- Lingandor s.j., zie Lingendes
- Lingendes, C. de s.j. 130
- Livius, Titus 11
- Lochmayer, M. 58, 59
- Lopez, Did. o.s.a. 99, 111
- Lubino, Samuel de 217
- Lucas, Fr. 44, 124
- Ludolphus a Saxonia 29
- Ludovicus van Granada o.p. 169
- Lyra, Nic. de zie Nicolaus de Lyra
- Maffredus, zie Meffreth
- Maior, Joh. s.j. 62
- Marchant(ius), Jac. 80
- Martini(us), M. 174
- Meffreth 20
- Mercator, G. 1
- Merillo de hirtado 103
- Molitor, W. 67
- Murillo, D. 45, 100
- Naevius o.s.a. 77
- Naucerus, Joh. 30
- Navarrus 119, 175, 218
- Neeffs, zie Naevius
- Niceno, zie Niseno, D.
- Nicolaas van Tolentijn 172
- Nicolaus de Lyra 201
- Niseno, D. 105, 106, 107, 108
- Nogueras, J. G. de 57
- Nyceno, zie Niseno, D.
- Orationes Panygericos 109
- Os, pater van 50
- Paes, B. 71

- Palu, P. de la, zie Petrus a Palude  
 Paludanus, M. o.s.a. 180  
 Pastor curae pastoralis 168  
 Paulus 205  
 Pedro de Teran 46  
 Petrus a S. Joseph 170  
 Petrus a Palude o.p. 38  
 Pörnbacher, K. 155  
 Possevinus, J. B. 168  
  
 Quaresmus, zie Quaresmius, Fr.  
 Quaeresmius, Fr. o.f.m. 28  
 Quevedo, Fr. 55  
  
 Raulin, J. 91  
 Reina, Th. 82  
 Ribeira, Fr. de 98  
 Rosweyde, H. s.j. 3, 5  
 Rufinus van Aquilea 34  
 Ryckel, D. van, zie Dionysius  
  
 Sales, Fr. van 145  
 Salon, Mich. o.s.a. 148  
 Samara 84  
 Samuel de Lubino zie Lubino, Samuel  
 de  
 Sanchez, Th. 206  
 Sasbout, A. o.f.m. 69  
 Schellekens, M., zie Becanus  
 Seneca 176  
 Sermones Parati 67  
 Sermones quadragesimales 128  
 Sermones de Sanctis 53  
 Sermones thesauri 38  
 Serpi, D. 102  
  
 Simon de Cascia o.s.a. 10  
 Smaragdus 19  
 Soto, P. de 88  
 Stapleton, Th. 121, 133  
 Stella Did. 114  
 Stephanus, Carolus 64  
 Suarez, Fr. s.j. 47  
 Surgant, Joh. Ulrich, zie Johannes  
 Volricus Surgant  
 SURIUS, L. o.carth. 136  
  
 Telle, R., zie Vitellius, R.  
 Teran, Pedro de 46  
 Theresia van Avila 97, 98  
 Thomas Aquinas 16, 151  
 Thomas a Kempis 216  
 Thomas a Villanova 148, 173  
  
 Valderama, P. de o.s.a. 39, 40, 42  
 Verdena, Joh. de o.f.m. 68  
 Verge, J., zie Naclerus, J.  
 Verjuys, J. B. 167  
 Vitellius, R. 158  
 Vos, P. de o.s.a. 156  
  
 Walenburch, A. p. 178  
 Wann, Paulus 59  
 Wecker(eus), J. J. 61  
 Werden, Johannes van, zie Johannes  
 de Verdena  
 Wild, J., zie Ferus  
  
 Zaillenius zie Zeiller  
 Zeiller 157, 160, 163